

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Gárdonyi Jenő

Óbuda műemlékeinek sorsa
a III. kerületi tanács vb napirendjén

Magyar Nemzet,

1962. júl. 22.

Osztályozás

425.940.25

Idő

1962

Személy

Rendkívül érdekes ülést tartott a III. kerületi tanács végrehajtó bizottsága. Óbuda műemlékeinek jelenlegi állapotáról és jövő sorsáról folyt a vita, amelyben a VB tagjai kívül részt vettek a meghívott régészek, egyetemi tanárok, városrendezők és más szakemberek.

Óbudán 19 első osztályú és 29 másodosztályúnak minősített műemléket gondoznak. Ezek az értékes történeti emlékek, amelyek a szemlélő előtárják fővárosunk történetének, különösen római-kori múltjának dokumentumait, sok tekintetben egyedülállóak egész Európában és nagy idegenforgalmi vonzóerőt képviselnek. Évi kétfélmillió forint jut Óbuda műemlékeinek fenntartására és további ásatásokra. Természetesen, ennek az összegnek többszörösére lenne szükség.

Ezek a körülmények magyarázzák, hogy egyes műemlékek környéke elhanyagolt, mint például a Nagyszombat utcai

aquincumi katonai amfiteátrum,

amely elgázosodott, rongálódik, az egykori gladiátorok arénáját a környék gyerekei futballpályának használják. A Fővárosi Műemlék Felügyelőség a BUVÁTI-val már elkezdte az amfiteátrum rendbehozásának terveit, de a kivitelezésre csak néhány év múlva kerülhet sor. Addig is feltétlenül be kell keríteni a romokat, hogy a további pusztulást megelőzzék.

A Flórián téri római-kori légiós tábor nagyobbik fürdőjének maradványai is romlanak. A mennyezeti részek állandóan vízsek, az alátámasztó vasgerendák rozsdásak. A melllette épülő Lottó-házon keresztül új lejáratot létesítenek majd ehhez a történeti emlékekhez. Az aquincumi múzeum még az idén pótátsatást végeztet, hogy kiegészítse a római-kori közfürdő alaprajzát. A *Cella trichora*, a IV. századbéli ókeresztény kápolna romjai is rongálódnak. A környék lakosságát kéri fel a műemlék állagának megóvására.

Az aquincumi múzeum és rommező Óbuda egyik legjelentősebb emléke. A több mint százezer darabot meghaladó értékes gyűjteményt kiállítás céljára megfelelőbben kellene bemutatni. Ebben az évben félmillió forintot kapott a múzeum egyes épületek helyreál-

ítására és kertészeti rendezésére. A Szentendrei úti polgárvárosi amfiteátrum falai rohamosan pusztulnak. Itt is szükség lenne a maradványok azonnali bekerítésére és konzerválására. Esetleg szabadtéri színpadot is lehetne ott létesíteni. Páratlan értékűek a Meggyfa utcában feltárt mozaikok. Jelenleg védő földréteggel vannak takarva és arra várnak, hogy végleges tető kerüljön föléjük. Az Óbudai Hajógyár területén előkerült római-kori lakóház maradványainak fenntartását szívesen illesztették bele a modern lakóházak környezetébe. Az elmúlt évek alatt azonban a talajvíz következtében a múzeum falain kiállított tárgyak megrozdásodtak. Ugyanott a

kelet-pannóniai császári rezidencia

rendkívüli becsű maradványait ismét be kellett temetni, csak a falfestmény egy részét szállították az aquincumi múzeumba. Közép-Európának egyedülálló antik műemléke lenne a helytartói palota, ha újból feltárnák és konzerválnák.

Óbuda történeti és kulturális centrumát lehetne kialakítani a Lajos utcai félkör alakú, római-kori építmény körül, amely valószínűleg Aquincum színháza volt. A Kiscelli úti kastély, az egykori trinitárius kolostor ma a Budapesti Történeti Múzeum othona. A templom ma is romos állapotban van. Javasolják, hogy a volt templomból a múzeumhoz csatlakozó hangversenytermet és egyéb kulturális célt szolgáló épületet hozzanak létre. A kastély egyik udvara is alkalmas barokk-hangversenyek rendezésére. A környező parkot és az utakat is rendbe kell hozni.

Beszámoltak még a végrehajtó bizottság ülésén Óbuda többi értékes műemlékének sorsáról: a volt Zichy-kastélyról, a Korvin Ottó téri prépostsági templom maradványairól, az óbudai zsinagógáról, a Kálvin közben lévő romokról, amelyek az óbudai királynéi vár maradványai.

A tanács népművelési osztályánál a tartalmas előterjesztéshez elsőnek Moharos József, a fővárosi tanács népművelési osztályának vezetője szólalt hozzá. Véleménye szerint, nem túl hosszú idő elteltével a főváros az eddigieknél többet tud majd áldozni műemlékeink védelmére. Addig is előkészítő munkálatok folynak. Helyesleik,

hogy az óbudai tanács végrehajtó bizottsága napirendre tűzte és megvitatta ezt a kérdést. Az iskolák ifjúságának és a szülői munkaközösségnek nagyobb szerepet kellene vállalnia a műemlékek védelmében. A társadalmi munkát csak addig a mértékig szabad igénybe venni, ameddig a történész, a régész megtervezi, különben több kár származik belőle, mint haszon.

Pogány Frigyes professzor, a Műszaki Egyetem építészettörténeti tanszékének tanára szerint sürgős és perspektivikus feladatokra kell oszteni az óbudai műemlékekkel kapcsolatos teendőket. Megfelelő tervet kell készíteni

a műemlékek további feltárására

és ennek eredménye legyen az óbudai városrendezési terv alapja. A tervben rögzíteni kell, mely területeket nyilvánítsanak védetté és hogyan alakítsák ki a műemlékek környezetét.

Minden felszólaló hangoztatta az európai jelentőségű óbudai műemlékek további feltárásának a meglévőek gondozásának, jelentőségét. Javasolták, hogy egyesítsék a műemlék-gondozásra rendelkezésre álló hitelösszegeket, mert így célravezetőbben lehet azokat felhasználni. Szükségesnek tartják nagy távlatú feltárási program kidolgozását. Ennek a feltárásnak kell megelőznie Óbuda rövidesen meginduló nagyszabású városfejlesztését, nehogy az akkor megkezdődő építkezések alkalmával véletlenül kerüljenek elő a földből értékes történeti emlékek.

Gárdonyi Jenő